

KOKOUSAIKA	Keskiviikko 7.6.2023 klo 17-18.07	
KOKOUSPAIKKA	Suvanto	
SAAPUVILLA OLLEET JÄSENET (ja merkintä siitä, kuka toimi puheenjohtajana)	Helena Tabell Sirpa Tyni Veli-Matti Siekkinen Samuli Kortelainen Mikko Jauhiainen Ensio Turpeinen Kerttu Andersson Teijo Nuutinen	puheenjohtaja poissa Mikko Jauhiaisen varahenkilö
MUUT SAAPUVILLA OLLEET (ja läsnäolon peruste)	Ahonen Ville Pellikka Minna, poissa Paananen Jari, poissa Emilia Savolainen, poissa	sivistysjohtaja, esittelijä, pöytäkirjanpitäjä kunnanhallituksen puheenjohtaja kunnanhallituksen edustaja kunnanjohtaja
LAILLISUUS JA PÄÄTÖS- VALTAISUUS	Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja saapuvilla olevien jäsenten määrään nähden päätösvaltaiseksi.	
ASIAT	§§ 31-37 Lisäasia § 38 hyväksyttiin otettavaksi käsiteltäväksi.	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA (tarkastuspaikka ja -aika sekä tarkastajien valinta)	Pöytäkirja tarkastetaan kunnantoimistolla 9.6.2023. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ensio Turpeinen ja Teijo Nuutinen.	
PÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS JA VARMENNUS	Puheenjohtaja  Helena Tabell	Pöytäkirjanpitäjä  Ville Ahonen
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Tarkastusaika Keitele, 9.6.2023	
Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme	Allekirjoitukset  Ensio Turpeinen valittu henkilö	 Teijo Nuutinen valittu henkilö
PÖYTÄKIRJA ON PIDETTY YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ	Paikka ja pvm Keiteleen kunnantoimisto, kunnan verkkosivut	12.6.2023
	Virka-asema pöytäkirjanpitäjä	Allekirjoitus  Ville Ahonen

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Pykälä	Liite	Asia
31	OM A	NILAKAN YHTENÄISKOULUN LUKUVUODEN 2022-23 ARVIOINTI
32	OM B	AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN KAUDEN 2022-23 ARVIOINTI
33	Liite 1	PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN MUUTOS 1.8.2023 ALKAEN / POISSAOLOT
34	Liite 2	VARHAISKASVATUKSEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS-SUUNNITELMA 1.6.2023 ALKAEN
35	Liite 3	LIIKUNTAVUOROJEN SÄÄNNÖT JA JAKOPERUSTEET
36		TIEDOKSI ESITETTÄVÄT ASIAT
37		VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖKSET / SIIRTÄMISESTÄ PÄÄTTÄMINEN
38		KOULUPAIKAN MYÖNTÄMINEN VIERAAN KUNNAN OPPILAALLE (EI JULKINEN)

NILAKAN YHTENÄISKOULUN LUKUVUODEN 2022-23 ARVIOINTI

Sivistysltk
31 §

Keiteleen kunnan perusopetuksessa aloitettiin 1.8.2012 alkaen laatutyö, jolloin laadun kehittämistä varten perustettiin laaturyhmä, jonka muodostavat Nilakan yhtenäiskoulun johtotiimi ja sivistyslautakunnan edustaja.

Laadun kehittäminen perustuu vuosittaiseen suunnitelmaan liitettyihin kehittämiskortteihin. Sivistyslautakunta päätti 10.6.2021 lukuvuosien 2021-2025 kehittämiskohteet seuraavasti:

A Tiimiorganisaation muutos

B Prosessien kehittäminen. Kehitettävät prosessit ovat **digi, ohjaus, liikkuva koulu, yhteisöllisyys ja hyvinvointi** ja niitä voidaan painottaa eri lukuvuosille.

B Kehittävien prosessien painotus lukuvuosina 2021-2025

Lv	Painotettava prosessi	Jatkuva
2021-22	Ohjaus	Digi
2022-23	Hyvinvointi	Digi
2023-24	Liikkuvakoulu	Digi
2024-25	Osallisuus (Laadun arviointi)	Digi

Lukuvuoden 2022-23 painotus on Hyvinvointi ja lukuvuoden 2023-24 painopisteenä on Liikkuvakoulu.

Nilakan yhtenäiskoulun opetushenkilöstö on käsitellyt kokouksessaan 29.5.2023 Nilakan yhtenäiskoulun [lukuvuoden 2022-2023 arvioinnin \(OM A\)](#). Arviointitulokset arkistoidaan erikseen.
(Valm. sj VA)

Esitys:

Sivistyslautakunta tutustuu Nilakan yhtenäiskoulun arviointiin lukuvuodelta 2022-23 ja merkitsee tulokset tietoonsa saatetuksi.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN KAUDEN 2022-23 ARVIOINTI

Sivistysltk

32 §

Perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee tarjota lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan sekä mahdollistaa lepo rauhallisessa ympäristössä, ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilön valvonnassa.

Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011*). Kunnan tulee hyväksyä laissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa varten toimintasuunnitelma. Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten laaditaan luku- vuosittain vuosisuunnitelma.

Jos kunta järjestää tai hankkii tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioinnin tarkoituksena on turvata sille laissa säädettyjen tavoitteiden toteutuminen. Kunnan tulee arvioida antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö on toimittanut sivistyslautakunnalle laatimansa [lukuvuoden 2022-23 arvioinnin \(OM B\)](#). Arviointi arkistoidaan erikseen.
(Valm. sj VA)

Esitys:

Sivistyslautakunta tutustuu aamu- ja iltapäivätoiminnan kauden 2022-23 arviointituloksiin ja merkitsee ne tietoonsa saatetuksi.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN MUUTOS 1.8.2023 ALKAEN / POISSAOLOT

Sivistysltk
33 §

Opetushallitus on antanut perusopetuksen järjestäjille 1.3.2023 [muutosmääräyksen \(OPH-532-2023\)](#). Se koskee muutosta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 koskien poissaolojen ehkäisemistä sekä poissaolojen suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista.

Opetushallitus on päättänyt [liitteen mukaisista muutoksista](#) OPS:n perusteiden lukuihin:

- 4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet
- 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä
- 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- 8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskelu-
huoltosuunnitelma.

Tämän määräyksen mukaan tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2023.

Edellä mainittuihin muutoksiin liittyvät Keiteleen opetussuunnitelman linjaukset ja muutoksen vaatimat tarkennukset on [koottu linkissä olevaan julkiseen Peda.net moduuliin](#) ja ovat [liitteessä 1](#).
(Valm. sj VA)

Esitys:

Sivistyslautakunta hyväksyy opetussuunnitelman muutokset liitteen 1 mukaan otettavaksi käyttöön 1.8.2023 alkaen.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

VARHAISKASVATUKSEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA
1.6.2023 ALKAEN

Sivistysltk
34 §

Laki naisten ja miesten tasa-arvosta (1986/609) koskee kunnan koko toimintaa. Tasa-arvolakia sovelletaan ja siinä säädetään velvoitteista myös opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Aiemmin tasa-arvolaki on koskenut varhaiskasvatusta vain viranomaisen yleisen tasa-arvon edistämismääräyksen kautta.

Lailla [naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta \(101/2023\)](#) tasa-arvolain soveltaminen laajenee varhaiskasvatukseen. Muutokset koskevat tasa-arvosuunnitteluvuorokauden laajentamista koskemaan myös varhaiskasvatusta. Lisäksi sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisyä koskevia säännöksiä sovelletaan jatkossa varhaiskasvatukseen. Samalla tasa-arvovaltuutetun sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltuuksia on ulotettu varhaiskasvatukseen.

Muutosten tavoitteena on sukupuolten tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa. Tasa-arvosuunnitelma on työkalu käytännön toiminnan tueksi. Ennen kaikkea kyse on toimintatapojen muutoksista arkitilanteissa sekä sukupuolitietoisista toimintatavoista. Suunnitelman avulla on tarkoitus varmistaa, että tasa-arvotyötä tehdään järjestelmällisesti.

Tasa-arvolain muutokset tulevat voimaan 1.6.2023. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa, että varhaiskasvatuksen järjestäjillä ja palveluntuottajilla tulee olla tällöin tasa-arvolain edellyttämä tasa-arvosuunnitelma.

Myös yhdenvertaisuuslakiin ([1192/2022](#)) on lisätty säännökset velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa. Yhdenvertaisuuslakiin perustuvat suunnitelmat tulee olla varhaiskasvatuksessa laadittuna 1.6.2025 mennessä. On suositeltavaa laatia tasa-arvo- sekä yhdenvertaisuussuunnitelmat yhdessä.

Kuntaliitto on julkaissut [yleiskirjeen 7/2023](#) aiheesta.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö on laatinut [tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman](#) (LIITE 2).
(Valm. vkj MJ ja sj VA)

Esitys:

Sivistyslautakunta hyväksyy varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitelman otettavaksi käyttöön 1.6.2023 alkaen sekä merkitsee tiedoksi yhdenvertaisuussuunnitelman laadintatilanteen.

Keskustelun jälkeen esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

./...

VARHAISKASVATUKSEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA
1.6.2023 ALKAEN...

Sivistyslautakunta hyväksyy varhaiskasvatuksen tasa-arvosuunnitelman otettavaksi käyttöön 1.6.2023 alkaen sekä merkitsee tiedoksi yhdenvertaisuussuunnitelman laadintatilanteen. Liitteestä 2 poistetaan "Luottamuksellinen"-merkintä.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

LIIKUNTAVUOROJEN SÄÄNNÖT JA JAKOPERUSTEET

Sivistysltk
35 §

Keiteleläiset yhdistykset, yritykset, yksityishenkilöt ja muut käyttäjäyhteisöt voivat hakea vuoroja Keiteleen kunnan hallinnoimiin sisäliikuntatiloihin sekä tietyille ulkoliikuntapaikoille. Jäljelle jääneitä vuoroja voidaan myöntää myös ulkopaikkakuntalaisille yhdistyksille.

Liikuntapalvelut myöntää hallinnoimiinsa tai jaettaviksi sovittuihin kunnan muihin liikuntatiloihin käyttövuoroja joko vakiokäyttöön tai yksittäisiin vuoroihin. Vakiovuorot ovat haettavissa yhteensä neljä kertaa vuodessa. Lukuvuoden aikana koulun rehtori hallinnoi koulun tilojen käyttövuoroja koulupäivän aikana. Käyttövuorot haetaan käyttövuorohakemuksella.

Liikuntapalveluvastaava on laatinut säännöt liikuntavuorojen käytöstä sekä periaatteet vuorojen jakoon ([liite 3](#)).
(Valm.sj VA)

Esitys:

Sivistyslautakunta hyväksyy liikuntavuorojen säännöt ja jakoperusteet liitteen 3 mukaisesti otettavaksi käyttöön 1.6.2023 alkaen.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

TIEDOKSI ESITETTÄVÄT ASIAT

Sivistysltk
36 §

Esitys: Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa saatetuksi seuraavat asiat:

- K.hall, 24.4.2023 /[Täyttöluvat SIV 23, 30, 50, 106, 119 ja 120](#)

(Esitt. sj VA)

Päätös: Merkittiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

VA 

VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖKSET / SIIRTÄMISESTÄ PÄÄTTÄMINEN

Sivistysltk
37 §

Sivistyslautakunnalle on toimitettu tiedoksi seuraavat viranhaltijapäätökset:

Sivistysjohtaja Ville Ahosen päätökset:

- He6/2023 [Eron myöntäminen vakanssista SIV 44](#)
- He 7/2023 [Palkaton työloma SIV 44](#)
- He 8/2023 [Sijaisen valinta SIV 44 aj. 1.7.-31.8.2023](#)
- He 9/2023 [Museotyöntekijän määräaikainen valinta 19.6.-31.8.2023](#)
- He 10/2023 [Varhaiskasvatusjohtajan vaalin vahvistaminen SIV 101](#)
- He 11/2023 [Valinta tsemppiohjaajan sijaisuuteen 1.8.2023-2.6.2024](#)
- He12/2023 [Valinta SIV 23 MaFyKe tuntiopettaja määräaikainen 1.8.2023-31.7.2024](#)
- He 13/2023 [Valinta SIV 30 KO tuntiopettajan sijaisuus 1.8.2023-31.7.2024](#)
- He 14/2023 [Valinta SIV 106 Varhaiskasvatuksen opettaja, toistainen](#)
- He 15/2023 [Valinta SIV 120 Varhaiskasvatuksen opettaja, määräaik. 1.8.2023-31.7.2024](#)

Rehtori Ville Ahosen päätökset:

-

Kirjastonjohtaja Soile Kokkosen päätökset:

-

Varhaiskasvatusjohtajan päätökset:

-

Esitys:

Sivistyslautakunta merkitsee em. viranhaltijoiden päätökset tietoonsa saatetuksi.

Samalla sivistyslautakunta päättää, ettei se ota edellä mainituissa viranhaltijapäätöksissä mahdollisesti otto-oikeuden piirissä olevia asioita käsiteltäväkseen.
(Esitt. sj VA)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lisätiedot: Sivistysjohtaja Ville Ahonen
040 761 5120, ville.ahonen@keitele.fi

OIKAISUVAATI-MUSOHJE	Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.
Asiat	Pykälät: 38
Oikaisuvaatimus-viranomainen	Muutoksenhaku aika 14 päivää tiedoksisaannista: Itä-Suomen aluehallintovirasto PL 2, 13035 AVI Hallituskatu 12-14, Kuopio kirjaamo.ita@avi.fi
Oikaisuvaatimus-oikeus	Oikaisuvaatimuksen saa tehdä: - se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) - kunnan jäsen
Oikaisuvaatimus-aika	Oikaisuvaatimus on tehtävä kunnallisvalituksen alaisista asioista 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja hallintovalituksen alaisista asioista 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava Keiteleen kuntaan viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon , jollei muuta näytetä, seitsemän päivän (7) kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi tietoverkkoon. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun 26 päivä tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö	Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava: - päätös, johon haetaan oikaisua - se, millaista oikaisua vaaditaan - millä perusteella oikaisua vaaditaan Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.
MUUTOKSEN HAKUKIELTO	Valmistelua tai täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta (Kuntalaki 136 §). Pykälät: 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 Hallintolainkäyttöl 5 §:n/muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta. Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

VALITUSOSOITUS	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.
Valitusviranomainen	Itä-Suomen hallinto-oikeus Minna Canthinkatu 64, PL 1744, 70101 Kuopio Puh. 029 564 2502, Fax 029 564 2501 Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Asiat	Kunnallisvalitus, pykälät: -- Hallintovalitus, pykälät: -- Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite, sähköposti, telefax Pykälät --
Valitusoikeus	Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta valittamalla myös se, jolla on lain mukaan valitusoikeus asiassa.
Valitusaika	Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi tietoverkkoon. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaksi. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
Valitusperusteet	Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. Hallintovalituksen saa tehdä erityislainsäädännön mukaisesta päätöksestä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta. Valitusta ei saa tehdä hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista. (HLainkäyttöl 5 §) Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.
Valituksen muoto ja sisältö	Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava: • päätös, johon haetaan muutosta • miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi • perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Valitukseen on liitettävä: • päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä • todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta • asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
Oikeudenkäyntimaksu	Hallinto-oikeus voi periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksuista säädetään laissa tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 701/1993.